

PROJECTE: “DE PATI A JARDÍ”

Ajuntament
Sant Pere de Ribes

Llibre General Entrades

2018016480

14-09-2018 13:44

Projecte/Estudi/Memòria/Informe

ALCALDIA

11775044455642232075

Llar d'Infants Els Tres Pins
Equip educatiu
Proposta de canvi
Les Roquetes del Garraf, 2018

Tabla de contenido

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ	3
1.1. INTRODUCCIÓ	3
1.2. JUSTIFICACIÓ	4
2. FONAMENTS	5
2.1 La importància del Joc.	5
2.2 Disseny de l'Espai.	5
2.3 Beneficis de jugar a l'aire lliure	6
3. OBJECTIUS.....	7
3.1 Objectiu general	7
3.2 Objectius específics	7
4. ESTAT ACTUAL DEL PATI	8
5. DE PATI A JARDÍ	10
• Propostes de disseny:	12
• Propostes de material:	17
Bibliografia.....	25
ANNEXOS. Normativa vigent a l'espai exterior de les nostres escoles. Associació de Mestres Rosa Sensat, desembre 2017.....	26

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

1.1. INTRODUCCIÓ

Tot procés de transformació s'inicia amb un moment de crisi o mancança i, si la problemàtica s'afronta, la segueix l'avaluació de la situació, raonant i buscant solucions adients i lògiques, amb metes assequibles i equilibrades que beneficiïn a totes les parts. D'aquesta manera, l'Equip Directiu i l'Educatiu ha anat creixent amb la Llar, perfeccionant la mirada crítica i cercant de la millora constant, tant a nivell personal i interior, com a nivell global i de centre. Aquesta observació acurada i la formació continuada han provocat noves inquietuds i noves formes de treballar, fet instigador de canvis profunds en la nostra manera de fer i sentir, donant "la volta" al material i mobiliari utilitzat fins ara, per adaptar la Llar a la nova educació emergent.

"Una educació observadora, acompanyant i provocadora, una educació que proposa, que pregunta i que no dona resposta, que ofereix possibilitats infinites sense exclamar cap solució i que guanya quan s'equivoca."

El següent Projecte pretén iniciar la transformació d'un dels Espais rellevants del nostre entorn educatiu, el Pati; així com la justificació de la necessitat d'aquest canvi i els seus beneficis pedagògics, físics, socials i emocionals que incideixen directament en els infants.

La proposta anirà encaminada a deixar endarrere l'antic concepte de "Pati", obsolet en significat i a la pràctica, per donar pas a una mena de petit "Jardí" adaptat a les necessitats dels infants, amb diversitat de propostes i infinites possibilitats d'exploració i manipulació. Un Espai pedagògic més, dins de la Llar, i una transformació global del nostre centre, donant continuïtat i aportant riquesa a les Sales interiors.

L'antic concepte de "pati" parla més d'un petit descans on poder "respirar" i no passar tot un matí dins d'una mateixa estança. Ara per ara el concepte canvia substancialment i la visió d'aquest s'amplia i es completa, convergint tots els Espais de la Llar en una unitat, en un Tot, on el treball flueix i els aprenentatges es donen a cadascun dels racons que l'infant va trobant; considerant l'estona a l'aire lliure com una part més del moment educatiu.

Així doncs, dins d'un mateix context, conviuran una diversitat de petits mons pensats i tractats acuradament per possibilitar que, cada un dels infants, conegui tot un Univers de límits, sentiments, aprenentatges...i en definitiva que es descobreixi a sí mateix.

1.2.JUSTIFICACIÓ

Les raons que porten a realitzar aquesta proposta són diverses. D'una banda, uns dels punts claus del treball que ens ocupa és el **canvi de perspectiva envers l'educació**, latent actualment; Dins d'una societat que evoluciona a un ritme vertiginós i que ens obliga a adaptar-nos i a reinventar-nos a cada pas, posem ara la mirada en una forma d'aprendre molt diferent de la de fa uns pocs anys; Prima ara l'emoció, el sentir de cada nen i nena, l'aprenentatge "in situ" i amb cadascun dels seus sentits, explorant i experimentant el món amb el propi cos, un món que, des de la Llar, hem de procurar real o el més aproximat a aquesta realitat, creant espais o ambients amb materials naturals i quotidians, on l'infant trobi similituds i diversitat, des d'on començarà a construir i a conèixer-se a sí mateix.

Un altre dels motius destacats, ens apropa directament al **paper de l'Educador o Educadora**. Aquest ha passat d'un paper protagonista, residint en ell/a el saber absolut, guiant i reconduint, a un paper més allunyat, un acompanyant, provocador i sobretot un gran observador. Per a poder portar a terme aquest paper, l'entorn haurà d'acompanyar aquesta important feina, essent aquest la mateixa font d'aprenentatges; un entorn que provocarà per sí sol, i que donarà pas a mil i una preguntes, posant a prova els límits i aportant riquesa al joc.

D'altra banda, no podem oblidar la **importància de l'estètica**. La Llar és considerada com una continuació de la pròpia casa, un espai on trobar-se bé, tant física com emocionalment, per tant, l'ordre i pulcritud, juguen un paper important dins d'aquest benestar. Tenir cura de l'entorn on ens trobem no només és una qüestió de netedat, és també una qüestió d'imatge pròpia, quan cuidem allò que ens envolta ens estem cuidant i construint una imatge positiva de nosaltres mateixos; mantenir una relació amb l'entorn, sentir que aquí és a on vivim i a on pertanyem i tractar-lo amb amor, aprenent el valor de protegir el món que ens envolta. A banda de l'atracció irrefrenable que provoca un paisatge estèticament cuidat, crida al joc, a l'aventura, a endinsar-se en grans recerques de tresors, a pujar i baixar, a sentir la calma o el soroll, a buscar animalets i observar-los...en definitiva, una infinitat d'històries per descobrir.

Com a punt final, es pretén **donar valor a la Llar**. El Centre es troba a un punt neuràlgic del poble, coneixent tothom la Llar com a punt de referència. Així doncs, es considera important que la primera impressió (tenint en compte que la primera vista de la Llar és el pati) sigui positiva i agradable.

2. FONAMENTS

Per comprendre els diferents aspectes que guien aquest procés, a continuació es realitza una breu descripció d'aquells més significatius, que donaran forma i sentit a la transformació:

2.1 La importància del Joc.

Quan parlem de joc, parlem d'una **activitat fundant** i pròpia de l'esser humà, a partir d'aquest l'infant es constitueix. El joc suposa una de les condicions per a la socialització, aprèn jugant normes, valors i costums. El joc crea sentit de pertinença i desenvolupa la identitat, tant individual com col·lectiva. (Fe, 2008)

“Durant el joc, l'infant, es compromet, té una posició activa, imagina, inventa, crea, coneix i actua explorant amb tots els sentits. Jugant, els nens i nenes es poden apropar a lo desconegut sense temor, transitar situacions conflictives i doloroses, posant en acció totes les seves capacitats, desplegant habilitats”. (Fe, 2008)

A la Llar els infants passen part del seu temps diari, és per això que es converteix en espai privilegiat de trobada i interacció. “Mestres i nens, des d'una actitud espontània i voluntària [...] tenen la possibilitat de recrear un espai obert a la novetat, a la improvisació, a lo canviant”. (Fe, 2008)

2.2 Disseny de l'Espai.

Els espais i materials han de ser escollits i dissenyats prèviament per tal de posar a prova les capacitats dels infants i possibilitar-los l'expressió. S'ha de tenir en compte un disseny que previngui els accidents sense anular els desafiaments que sí ha de provocar: estimulants i motivants el desenvolupament de les capacitats, tant físiques com emocionals, socials, intel·lectuals i sensorials. (Fe, 2008)

Els diferents equipaments i propostes hauran de ser rics en possibilitats i apropiats als diferents grups d'edats que utilitzin l'espai, segons les seves necessitats. Es consideraran els diferents elements per augmentar la protecció alhora que no deixarem de banda la part pedagògica, psicològica, l'accessibilitat i la cultura infantil. (Fe, 2008)

2.3 Beneficis de jugar a l'aire lliure

L'aire lliure i jugar són dos necessitats d'un infant, sobretot quan es tracta d'espais oberts i en contacte amb la Natura. Passar temps a l'exterior augmenta la imaginació i la creativitat i millora substancialment la salut. (Isan, 2014)

A dia d'avui és complicat trobar moments per a que els més petits passin aquestes estones tant beneficioses en zones verdes, per aquest motiu s'han observat importants carències, de les que ens parla un estudi publicat a la revista *Pediatrics and Adolescent Medicine*, com el desenvolupament negatiu motriu, la visió, els nivells de vitamina D, la intel·ligència i la salut mental. (Isan, 2014)

Cobra importància llavors, l'equilibri entre les activitats a l'interior i a l'exterior. Un infant que interactua amb l'entorn augmenta la seva independència, creativitat, capacitat de relació i organisme. El temps a l'aire lliure a més, millora l'aprenentatge i calma ansietats. (Isan, 2014).

Beneficis:

- Desenvolupa l'aprenentatge, les habilitats socials i emocionals.
- Milloren les habilitats socials (lideratge, normes, cooperació, aprendre a relacionar-se, negociar...).
- Desenvolupen millors les capacitats físiques (generant confiança en sí mateixos).
- Estimula la imaginació i la creativitat (escenari idoni per inventar jocs i imaginar situacions).
- Possibilita l'observació, exploració i experimentació per sí mateixos.

3. OBJECTIUS

A continuació s'especifiquen els objectius del Projecte, tant l'objectiu general com els específics, que serviran de referència d'allò que busquem amb la transformació del pati.

3.1 Objectiu general

Fer el pas de Pati a Jardí: Transformar un espai, estètica i pedagògicament pobre, en un entorn ric en propostes i aprenentatges.

3.2 Objectius específics

- Crear un Espai educatiu més, augmentant el valor del conjunt i facilitant un aprenentatge fluït.
- Propiciar l'aprenentatge significatiu, a partir de la manipulació i l'experimentació utilitzant tots els sentits.
- Crear petits mons propers a la realitat.
- Crear espais pel gaudir i el plaer dels nens i nenes, on puguin expressar inquietuds, emocions, sentiments...
- Aprofitar els beneficis que aporta el joc a l'aire lliure, tant a **nivell físic** (salut i motricitat) com a **nivell cognitiu** (aprenentatges conceptuals, manipulacions, experimentacions, etc.); i, finalment, **la socialització** que suposa trobar-se en un context diferent al de la pròpia Sala (classe) i amb diversitat d'edats.
- Tenir cura de l'estètica i millorar la imatge global del centre facilitant un bon primer impacte visual als nouvinguts (famílies i visitants del poble).
- Donar importància educativa a la Llar, especialment tenint en compte que la seva ubicació la trobem al centre del poble i, part dels infants d'aquest, s'escolaritzaran al Centre.

4. ESTAT ACTUAL DEL PATI

Per tal de conèixer l'estat actual del pati, a continuació fem un anàlisi de les seves característiques, valorant els pros i contres del terreny:

Es tracta d'una gran zona, plena de possibilitats però amb espais de joc pobres, escassos i desgastats. Compta amb una generosa amplitud que deixa entreveure el seu gran potencial en quant a renovació i modernització. Aquestes dimensions però, transformen

l'espai en il·limitat, és a dir, manquen uns límits que permetin als infants delimitar el seu joc. D'altra banda, el seu terreny és, fonamentalment, pla, amb alguns petits desnivells. Això fa que els infants tinguin poques possibilitats motrius (saltar, pujar, baixar, amagar-se...); Tot i així, aquest fet facilita la realització d'un bon disseny i construcció.

Encara que el vesteixen quatre grans arbres, aquests no ofereixen espais i tranquil·litat, servint exclusivament per oferir ombra, de manera poc estratègica, a l'estiu. La seva gran alçada fa que no es puguin crear racons íntims, de joc simbòlic, o espais motrius per enfilar-se.

Hi ha dos únics espais de joc, aquests es troben en un estat envellit i no compleixen les característiques d'espai educatiu que es busquen. El primer espai, amb un tobogan i dos gronxadors, fa referència a l'antic concepte de Llar ("guarderia-parque"). Aquests elements serien substituïts per altres d'alternatius que ofereixen moltes més possibilitats envers els límits i coneixement del propi cos (rodes, troncs, tobogans de fusta, etc.)

El segon espai és un sorral en mal estat. Es considera el sorral com a part important de l'espai exterior de la Llar tot i que, aquest, perd la seva funció a l'estar completament obert i ésser

tota la resta de terreny també de sorra. És a dir, per a tenir sentir, la resta d'entorn ha de diferenciar-se, amb un terra d'altre material (herba, pedretes gruixudes...), o bé eliminar-lo si la sorra és protagonista en tot l'espai.

Con a conclusió final, es pot observar la manca d'un pati adient per a cobrir les necessitats dels infants però, amb una gran amplitud, mirant-lo com un gran llenç en blanc, esperant a ser dibuixat. Un dibuix a la recerca d'aconseguir un tercer mestre (pares-mestres-espai).

5. DE PATI A JARDÍ

La pretensió del projecte, com ja s'ha esmentat abans, és la transformació d'aquest espai a l'aire lliure, simulant de la manera més pròxima la realitat, buscant una mena de jardí o bosquet que compti amb espais verds, desnivells, racons tranquils i de joc simbòlic, pedres, neumàtics, troncs, fustes i tot un seguit de materials alternatius que s'apropen a la nova educació.

Tots aquests materials naturals són provocadors per sí sols, instiguen al nen i la nena a moure's, inventar, crear, gaudir i descobrir el món que els envolta a partir d'ells mateixos, aprenent valors, límits, conceptes...aconseguint reptes, aprenentatges i allò que és més important: felicitat!

“Es tracta de crear espais exteriors acollidors i bells, espais que afavoreixin no tan sols els moviments plens de vitalitat i de risc, sinó també la intimitat i la tranquil·litat. Es tracta doncs, de mantenir els espais exteriors, amb la mateixa cura que es dedica als espais interiors”. Penny Ritcher

El jardí com a marc idoni per cobrir una sèrie de necessitats i activitats que els nens i nenes han de desenvolupar:

- Moviment/repòs
- Seguretat risc
- Socialització/individualització
- Relació/distància amb l'adult
- Recreació/creació
- Ficció/realitat
- Experimentar sensacions/actuar sobre l'objecte
- Construcció i ordre/destrucció i desordre

- **Propostes de disseny:**

Arbres, arbustos i vegetació

Espais màgics

Bancs fets a mida

Límits i naturalesa

Motricitat

Tobogans de fusta i desnivells amb troncs.

Safates d'experimentació i sorra

Relaxació i intimitat

Mesures

Joc simbòlic

Espais amb possibilitats

- **Propostes de material:**

Neumàtics

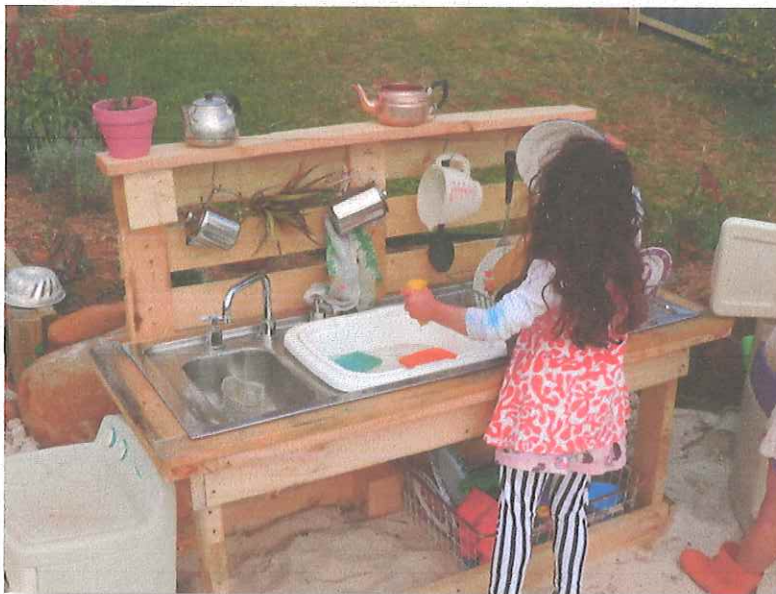
Troncs

Tobogans, rocòdroms i similars

Cuines

Parets musicals

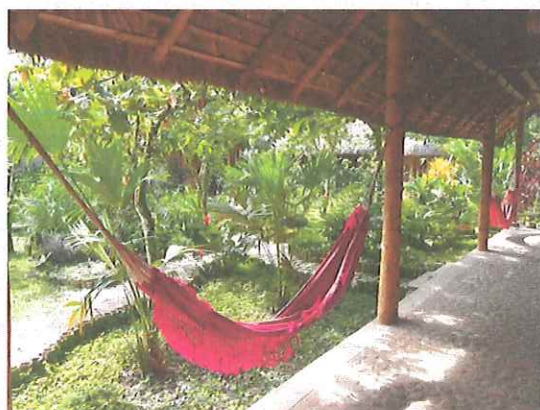
Ecales

Sorrals

Porxos, bancs, taules

✚ *Tots els dissenys i materials exposats s'han presentat com exemples visuals, per donar una idea aproximada del que es vol aconseguir.*

Bibliografia

- Fe, T. S. (26 de marzo de 2008). *El rinconcito del Jardín*. Obtenido de <http://elrinconcitodeljardin.blogspot.com.es/2008/03/la-importancia-del-juego-en-los.html>
- Isan, A. (07 de abril de 2014). *ecologismos.com*. Obtenido de [ecologismos.com](https://ecologismos.com/jugar-al-aire-libre-es-beneficioso-y-necesario-para-los-ninos/): <https://ecologismos.com/jugar-al-aire-libre-es-beneficioso-y-necesario-para-los-ninos/>
- juguetes.es*. (s.f.). Obtenido de [juguetes.es](http://www.juguetes.es/jugar-al-aire-libre/): <http://www.juguetes.es/jugar-al-aire-libre/>

